

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružni: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Izključno zastopstvo za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izloja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Unica rappresentante per le inserzioni dal Regno d'Italia e dall'estero è l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SCOVENECE

Uradno poročilo štev. 358

Italijanske čete so se izkrcale na Kreti

Letalski torpedi in bombe zadele štiri angleške križarke

Rim, 29. maja. Ip. Uradno poročilo 358 glavnega stana Italijanskih vojnih sil se glasi: Včeraj so se naše čete izkrcale na Kreti, da bi sodelovale z nemškimi silami.

Naši letalski oddelki in sicer bombniki in torpedna letala so včeraj večkrat napadla sovražne pomorske oddelke v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Tri angleške križarke so bile zadete s torpedi z naših letal, eno druga križarka pa so zadele bombe.

Severna Afrika: Dne 27. maja zvečer in dne 28. maja zjutraj so bili na bojišču pri Tobruku gladki odbiti sovražni napadi. Angleška letala so vrgla nekaj bomb na Bengazi in Derno, naši topničarji pa so sestrelili dve sovražni letali. En angleški častnik je bil zajet.

Vzhodna Afrika: V pokrajini pri Galli in Sidamo nadaljujejo naše čete junaško svoje boje v odseku pri jezerih in na levem bregu reke Omo.

Rim, 29. maja. Ip. Agencija Stefani objavlja da so se včeraj, dne 28. maja italijanske čete izkrcale na otoku Kreti, da bi sodelovale s četami na kopnem pri bojih, ki so v teku.

Rim, 29. maja. Ip. Stefani poroča, da so popoldne dne 28. maja naši bombniki v vzhodnem delu Sredozemskega morja napadli sovražno eskadro brodogoj in prav gotovo zadeli eno križarko. Dasi je bil ogenj obrambnega topništva zelo močan, so se vsa letala nepoškodovano vrnila na svoja oporišča.

Isti dan pa so prav tako popoldne naša torpedna letala s popolnim uspehom napadla še druge angleške bojne ladje, ki so plule v bližini Canale di Caso. Prav gotovo so bile zadete s torpedi tri križarke, ki je bila vsaka velika nad 7000 ton. Vsa naša letala so se vrnila.

Angleški vojaki na Kreti so že izčrpani

Bern, 29. maja. Ip. Švicarski listi pišejo v svojih poročilih iz Londona, da se angleškim vladnim krogom ni posrečilo zabrisati poraznega vtiša dogodkov na Kreti s tem, da je bil potopljen »Bismarck«. Na Kreto namreč ves čas prihajajo nove okrepitve sil osi, v London pa prihajajo tudi poročila, da so angleški vojaki po osem dnevnem boju začeli kazati vidne znake izčrpanosti. Angleški branilci na otoku lahko ves čas opazujejo, kako prihajajo italijanske in nemške okrepitve na otok Kreto, dočim se je moralo angleško brodogoj popolnoma umakniti iz voda okoli Krete.

Washington, 29. maja. Ip. Po poročilih ameriških listov je bil na rušilcu »Kelly« lord Mountbatten, ki je bratranec angleškega kralja. Lord je poveljeval rušilcu. Razneslo so se govorice, da je lord utonil, ali pa da je bil ranjen. Sedaj pa so prispela poročila, da se je lord rešil in da je zdrav.

Angleško javno mnenje se že pripravlja na poraz na Kreti

Berlin, 29. maja. p. V zvezi z zmagovitim napredovanjem na Kreti piše nemški tisk, da je še pred dvema dnevi londonski radio pripovedoval, kako so prispeli po morju močni angleški oddelki in se pridružili novozelandskim, avstralskim in angleškim ter grškim četam, ki branijo Kreto; z jezo in ogorčenjem je zavračal novico neke južnoameriške agencije o strateškem umiku Angležev na Kreti, češ da to novico širi nacistična propaganda.

Kakor pa izvem iz zadnjih nemških vojnih poročil, bodo Angleži na Kreti zopet ponovili svoj slavni umik. Vse poskuse njihove obrambe so namreč onemogočili strmoglavci Stuka, ki so sedaj zopet potopili v zalivu Suda štiri ladje, dve drugi pa močno poškodovali. Ko omenja včerajšnje vojno poročilo iz Kaira, ki lakonično potrjuje, da so se morale angleške čete umakniti na nove postojanke in da je Churchill v spodnji zbornici sam povedal, da so se imperialne čete na Kreti ovenčale s slavo, kakršen koli bo že izid te borbe, pravi nemška »Börsen Zeitung«, da je Churchill skušal na ta način pripravi tla za prihodnjo sejo spodnje zbornice, kjer bo imel težko in nevhvalno nalogo, ko bo namreč moral naznaniti nov poraz.

Značilne so tudi melanholične opombe, ki jih je podal včeraj zjutraj Reuterjev letalski strokovnjak, ki je rekel, da imajo Nemci vedno srečo, prenesti borbo na tiste kraje, ki so bližji letalskim oporiščem, kakor pa angleškim. To se je zgodilo na Norveškem in v Franciji; isto se lahko reče tudi za Kreto. Na ta način je prišla Anglija vedno v neugodnejši položaj, nadaljuje angleška agencija in je lahko dosegla bojišča le z letali za dolge polete; na Kreti na primer ne morejo delovati angleška lovška letala, ker so oporišča na Cipru in v Egiptu preveč oddaljena. Vsak komentir k temu je odveč, zaključuje nemški list.

Berlin, 29. maja. p. Vojni dopisnik »Lokal Anzeigerja« opisuje prvi prihod nemških padalcev v Kandijo dne 20. maja zjutraj. Najprej opisuje, kako so mladi nemški padalci že prestali svoj ognjeni krst in dokazali svojo izvežbanost, nato pa pripoveduje, kako so tega usodnega jutra preletavala ravnino, določeno za napad, številna krčila Junkers 52, ki so pregledala celo severno obalo Krete. Čas za napad je določen in nalogo so bile težke. Piloti se z veliko naglico spuščajo proti zemlji do določene razdalje. Nekaj minut potem je bilo med srditim odporom sovražnika nebo polno padalcev, ki so padali na zemljo, se hitro postavili v skupine ter zavzeli določene postojanke. Po ostrih bojih s sovražno obrambo

je bilo nemško poveljstvo obveščeno, da so vse postojanke dosežene po predvidenem načrtu. Nato so skozi ves dan neprestano prihajali novi padalci, ki so se pridruževali svojim tovarišem, prinašajoč jim municije in orožja vseh vrst. Zračno orožje vseh vrst, ki je pripravilo teren za vojskovanje, je tudi pozneje izdatno podpiralo suhozemske čete pri izpolnjevanju njihovih nalog. Boji so postajali vse bolj zaigrani. V boje je posegalo orožje vseh vrst. Končno pa se je posrečilo pristati prvemu velikemu letalu za prenos čet pri Kandiji. Tako so zopet prišli vojaki, strelivo in orožje. V popoldanskih urah so prišle po zraku še alpinske

čete in na večer drugega dne je poveljstvo nemških čet na otoku že lahko sporočilo, da se sovražnik umika.

Uspehi italijanskega orožja v bojih za Kreto

Sofija, 29. maja. »Utroč« obširno razmišlja o pomorskih bojih v vzhodnem Sredozemlju in ugotavlja, da ima os vojaško pobudo tako v zraku kaor na morju trdno v svojih rokah. »Utroč« tudi posebno podčrtava velik prispevek italijanskih zračnih in pomorskih sil k zadnjim vojaškim uspehom. Italijanski letalci in mornarji se tovariško ramo ob ramo bore z nemškimi vojaki in se odlikujejo po svoji drznosti in junaškem duhu ter zadajajo sovražniku vedno hujše udarce.

Italija veže v Afriki poldrug milijon angleških čet

Sanghaj, 29. maja. Vojaški kritik general Still Friend piše v »Far East Times«, da je konec vojke na Balkanu pokazal na odločujoč delež, ki ga je Italija dosedaj imela na vojni v Evropi in v Afriki. Treba je Italiji in njenim hrabrim vojakom v Afriki pripisati, če so Angleži bili prisiljeni velike okrepitve, ki so prihajale iz Avstralije, iz Nove Zelandije in celo iz Indije uporabljati tam, kjer je Italija to diktirala. Anglija si je pomisljala, da bo v nekem trenutku mogla ločiti Italijo od Nemčije, toda Italija je ostala lojalna do svojega zaveznika in se je žrtvovala in vezala večino britanskih sil. Italijani so odlično rešili svojo nalogo, ko so v Afriki vezali nad en milijon in pol britanskih vojakov s 1500 letali, polovico britanskih pomorskih sil in pol milijona ton britanskega trgovskega brodogoja. Italijanska žrtve ni bila zaman. V trenutku, ko se prišle nemške okrepitve, se morajo Angleži z veliko naglico umikati v Egipt. Italija je preprečila angleške načrte, ki so hoteli hitro osvojiti Abesinijo in prepeljati svoje čete na Balkan ter v severno Afriko. Anglija je morala plačati svoje uspehe v Abesiniji ter s popolnim porazom na Balkanu in s popolnim neuspehom svoje akcije v severni Afriki.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 29. maja. Ip. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi:

Križarke so v čezmorskih vodah potopile sovražniku za 52.000 ton trgovskega ladjevja. Od tega je samo ena vojna ladja potopila 41 tisoč ton ter je tako ona sama potopila nad 100.000 ton.

Vojna ladja »Bismarck« je dne 24. maja sestrelila pet angleških letal in je v noči na 27. maj potopila sovražni rušilec, nek drugi rušilec pa je zadela tako, da je začel goreti.

Na otoku Kreti zasledujejo nemške plavinske čete po uspešnih bojih z britega sovražnika. Dosegle so zaliv Arminij in so zopet zajele mnoge vojakov. Zaliv Suda, ki so ga dosedaj uporabljale angleške bojne ladje, ni več dostopen sovražniku. Tudi včeraj je nemško letalstvo z močnimi oddelki poseglo v boje, in sicer z bojnimi in strmoglavskimi letali. Letala so zlasti napadala angleške postojanke na severnem obrežju Krete. Letala so na morju okoli Krete potopila trgovsko ladjo in neko stražarsko ladjo. Protiletalsko topništvo na Kreti je sestrelilo dve angleški letali.

Italijanske čete so se izkrcale na otoku Kreti. V Severni Afriki so nemške in italijanske čete nove sovražne poskuse za izpad iz Tobruka odbile in je imel sovražnik izgube. Nemška bojna letala so bombardirala skladišča streliva v Tobruku, nastalo je več eksplozij. Nemška rušilna letala so vzhodno od Solluma uničila angleške oplopne avtomobile in veliko število tankov. Severno od Marsa Matruha je velika sovražna trgovska ladja začela goreti, ker jo je zadela bomba. Letala oboroženega izvidništva so podnevi

zahodno od Irake v močno zastraženem angleškem spredu potopila rušilec vrste »Tribal«, bomba pa je tudi zadela lahko križarko.

Daljnostrelna baterija vojne mornarice je na obali Rokavskega preliva obstreljevala angleški ladijski spredu pri Folkestonu.

V pretekli noči so bojna letala uspešno bombardirala angleška pristanišča in sicer na jugovzhodu in na zahodni obali.

Nemška letala so pri sovražnem poskusu potopiti na zasedeno ozemlje in nad nemško obalo brez lastnih izgub sestrelila štiri angleška bojna in dve lovski letali.

Sovražnik je ponoči z nekaterimi letali nad severnim nemškim obrežjem ozemljem metal rušilne in zažigalne bombe, ki pa so napravile le malo škode. Mornariško topništvo je sestrelilo eno od napadajočih letal.

V času od 22. do 28. maja je sovražnik izgubil 52 letal. Od tega je bilo sestreljenih v letalskih bojih in od protiletalskega topništva 30 letal, 12

letal pa so sestrelili topniški oddelki mornarice, ostanek pa je bil razdejan na tleh. V istem času smo izgubili 35 lastnih letal.

Pri bojih v Afriki so se odlikovali major Hecht, vodja skupine protiletalskega topništva, in poročnik Vetter ter poročnik Vogelsang.

Berlin, 29. maja. t. V večernih urah 28. maja so skušala angleška letala preleteti francosko obalo in prodreti nad Nemčijo. Nemške zračne sile so te poskuse odbile in povzročile sovražniku velike izgube. Dve angleški letali vrste »Spitfire« sta bili zbiti nad Rokavskim prelivom, preden sta sploh dosegli francosko obalo. Na vzhodu od Frizeja pa so bili sestreljeni trije angleški bombniki vrste »Bristol-Blenheim«, ko so se v nizkem letu približali celini. Na nemški strani ni bilo izgub.

Berlin, 29. maja. Ip. Ponoči so posamezna sovražna letala letela nad obalnim ozemljem severne Nemčije. Vrgla so nekaj rušilnih in zažigalnih bomb, povzročena škoda pa ni velika.

Berlin, 29. maja. Ip. Oddelki nemškega letalstva so v pretekli noči napadli pristaniške in industrijske cilje v Angliji. Letala so metala bombe raznih vrst.

Izredni vladni in vojaški posveti v Tokiu

Gospodarska pogajanja med Japonsko in Nizozemsko Indijo prišla na mrtvo točko

Tokio, 29. maja. Ip. Danes dopoldne so se v palači predsednika vlade zbrali vsi ministri, vsi vladni svetovalci in vodilne japonske vojaške osebnosti. Na konferenci so obravnavali položaj, ki je nastal po Rooseveltovem govoru. Popoldne so sejo prekinili.

Takoj po seji so se sešli člani vlade z zastopniki armade in mornarice na posvet, ki je trajal več ur.

Tokio, 29. maja. Ip. Gospodarska pogajanja med Japonsko in Nizozemsko Indijo so prišla na mrtvo točko. Na japonski strani objavljajo, da ne vidijo nobene možnosti, kako spremeniti pogoje, ki naj bi omogočali sodelovanje med Japonsko in to kolonijo. Nizozemska Indija se je popolnoma zasužnjila Angliji in Ameriki, nizozemske oblasti pa se pri pogajanjih niso obnašale niti najmanj iskreno.

Tokio, 29. maja. Ip. Japonski listi pišejo o prekinitvi trgovinskih pogajanj med Japonsko in nizozemsko Indijo in pravijo, da se je položaj sedaj tako zapletel, da mora Japonska izvesti odločilen sklep. Sestanek, ki bi se moral ta teden vršiti med namestnikom zunanjega ministra in poslanikom nizozemske Indije, se ne bo več vršil. Znova se govori o tem, da bo japonsko gospodarsko zastopstvo zapustilo Batavijo. Listi pišejo, da se je za zavlačevanjem v Bataviji jasno opazilo spletkarjenje »nekega gotovega naroda«. Ze pred desetimi dnevi je japonska vlada poslala v Batavijo odločno zahtevo, tamkajšnje nizozemske oblasti pa niso

odgovorile. Japonski listi pišejo, da je japonska vlada bila doslej preveč potrpežljiva.

Trgovinska pogodba med Turčijo in Švedsko

Ankara, 29. maja. Ip. Zaključena so pogajanja za trgovinsko pogodbo med Turčijo in Švedsko. Pogodbo bodo podpisali prav kmalu.

Portugalska slavi obletnico svoje obnove na Bližnjem vzhodu

Lizbona, 29. maja. Ip. Na vsem Portugalskem so proslavili 15. obletnico portugalske narodne revolucije. Državni poglavar Carmona je sprejel vodilne osebnosti režima, ki so mu izrazili svojo vdanost in zvestobo. Vsi listi obširno objavljajo proslave v vseh državah. Pri listi obširno objavljajo obsežne članke o razlikah med sedanjim režimom in o neuspehih bivših demokratičnih in liberalnih režimov.

Požar v Zürichu

Curih, 29. maja. Ip. Hud požar je nastal v Curihu, in sicer v skladišču bencina in petroleja. Škoda je zelo velika.

Dovoz živil v Anglijo ni več zadosten

Rim, 29. maja. Ip. V lordski zbornici je lord Woolton poudaril, da živila, ki prihajajo v Anglijo, niso več zadostna, da bi krila nujne potrebe angleškega ljudstva. Treba bo torej misliti na bolj skrbno in pravično razdelitev živil med prebivalstvo. Najbrž bodo začeli deliti tudi mleko in jajca na karte. Mleko in jajca pa bodo dobivali predvsem otroci in bolniki. Lord Woolton je rekel, da bodo prihodnji teden tudi začeli izvajati nadzorstvo nad trgovino z ribami, in bodo ribam tudi določili cene. Vsa država naj namreč ve, da je Anglija v zelo hudem boju za svoj obstoj.

Rim, 29. maja. Ip. Rooseveltova izjava, da sile osi potapljaajo angleško trgovinsko brodogoj trikrat hitreje, kakor pa bi ga bilo mogoče zgraditi, je že naletela na odmev v angleški spodnji zbornici. Poslanec Winterton je zahteval takojšnjo razpravo o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na trgovsko brodogoj in sicer zaradi tega, ker prihajajo vznemirljiva poročila z one strani Ocea-na. Major Atlee je odgovoril, da vlada pristaja

na to, da bi se govorilo o teh vprašanjih, prav tako pa naj se obravnavajo tudi vprašanja civilne obrambe.

Halifax pri Rooseveltu

Washington, 29. maja. Ip. Roosevelt se je včeraj posvetoval z angleškim veleposlanikom lordom Halifaxom, navzoč pa je bil tudi angleški finančni svetovalec Keynes. Razgovor je trajal dve uri in pol, obravnavali pa so vprašanja proizvodnje za obrambo, prav tako pa tudi vprašanja o splošnem gospodarskem položaju. Govorilo se je tudi o oskrbi Anglije.

Halifax je po tem razgovoru rekel častnikarjem, da je zadovoljen s tem, kar se je govorilo. Halifax je tudi dejal, da je čestital Rooseveltu za njegov govor, toda Roosevelt je rekel, da je presenečen, ko je izvedel, da je njegov govor med nepristojnimi angleškimi krogi izzval razočaranje.

Letala v boju z „Bismarckom“

Rim, 29. maja. t. Italijanski listi, ki z velikim občudovanjem pišejo o poslednjem boju »Bismarck«, posebno podčrtavajo dejstvo, da je moralo angleško mornariško poveljstvo samo priznati, da »Bismarck« ni bilo mogoče potopiti le z vojnimi ladjami, ampak ima glavni delež na tem uspehu angleško letalstvo. To je zelo važen nauk in nadvse pomembna ugotovitev, ki pa gre v prid državam osi, ki brezdvomno prevladujejo s svojimi zračnimi silami nad Anglijo. Isto so pokazali tudi zadnji boji okoli Krete in nad Kreta, ko je nemško letalstvo delalo prave čudeže in vse angleško sredozemsko brodovje kakor tudi kopna obramba ni mogla preprečiti izkrcanja Nemcev z letali. Vse to dokazuje, pravijo rimski listi, da je vojna mornarica brez moči v boju z letalstvom. S tem pa je Anglija v sree zadeta, kajti njeno gospodstvo je zgrajeno izključno na vojnem brodovju. Čim bolj prevladuje letalstvo nad vojnimi ladjevjem, tem bolj tone in usi angleško gospodstvo nad morjem.

Angleška podmornica potopljena

Rim, 29. maja. Ip. Angleška admiraliteta je objavila, da je angleška podmornica »Usk« v zamudi in jo je treba tako smatrati za izgubljeno.

Angleški parnik potopljen v Južnem Atlantiku

Newyork, 29. maja. Ip. V pristanišču v Newyorku se je zasedel brazilski parnik »Buarque«, ki je pripeljal s seboj 38 članov posadke angleške trgovske ladje »Ena de Larrinaga«, ki je bila potopljena v preteklih dneh. Parnik je potopila podmornica v južnih vodah Atlantika.

Grški parnik zavozil na mino

Atene, 29. maja. Ip. Grški parnik »Helenas«, ki je iz Korinta odplul v Solun, je zavozil na mino in se potopil. Maledonec in četiri jugoslovanske armade, ki so bili na parniku, so utonili.

Potopljena francoska petrolejska ladja

Rim, 29. maja. Ip. Angleška admiraliteta objavlja, da je bila potopljena 5.000 tonska francoska petrolejska ladja v vodah med Tunizijo in Tripolitano. Ladjo je s torpedom potopila neka angleška podmornica.

Angleške ladje popravljajo v Ameriki

Newyork, 29. maja. Iz dobro poučenih krogov trdijo, da je angleška nosilka letal »Illustrious«, ki je bila zadeta od bomb, bila nekaj tednov v pristanišču Norfolk v Združenih državah in bo tam ostala še vsaj osem mesecev na popravilu. V pristanišču Bostona so tri angleške bojne ladje v popravilu in bodo tam ostale še štiri mesece. Italijanski bombniki so težko poškodovali križarko »Glasgow«.

Pomanjkanje petroleja

Beyrouth, 29. maja. Arabska agencija poroča iz Amanna, da zaradi dogodkov v Pirotu v Transjordaniji že primanjkuje petroleja. Oblašči se trudijo, da bi pomirile prebivalstvo in mu obljubljajo, da bodo potrebščine po kurivu pokrile z dovozom iz Irana in Nizozemske Indije.

Švicarski krediti za orožje

Bern, 29. maja. Ip. Zvezni svet je sklenil zahtevati od parlamenta, da odobri nakup orožja in vojnega gradiva za prihodnje leto, in sicer v višini 47 milijonov frankov, dočim je bila lanske leto v ta namen določena vsota 49 milijonov frankov.

„Vzroki našega poraza“

Belgrad, 29. maja. V belgradskem »Novem Vremenu« sta izšla že dva uvodnika, pod katerima je podpisani »star vojak« general ter v obeh razpravlja o vzrokih poraza bivše jugoslovanske vojske. Njegova razmišljanja, ki izdajajo strokovnjaka, so nad vse zanimiva.

V prvem svojem članku se bavi pisec z vzgojo bivše jugoslov. vojske, posebno častniškega zbora ter ugotavlja, da je bila površina in slaba. Prav tako nezadostna je bila oborožitev, zastarel in okorel upravni aparat. Pridobitev mednarodnega vojskovanja se ni zasledovalo niti upoštevalo, držalo se je z okostelo trdnostjo starih izkustev, ki pa so se preživle. V drugem članku, ki je še zanimivejši, pa ugotavlja pisec sledeče:

Mobiliziranje vojske je bilo napačno. Mnoge enice so ostale več dni brez hrane, preskrbljene samo z ročnim strelivom in volovsko vprego — v času, ko je drugod vse motorizirano! Manjkalo jim je prevoznih sredstev in priprave. Nemogoče je sedaj opisati vse te napake mobilizacije, to se bo dalo izvršiti potem, ko bodo vsi očividci povedali svoje. Toda naš narod ima pravico, da izve resnico in jo bo tudi izvedel. Pa ne samo slabi mobilizacijski načerti, tudi vse priprave za mobilizacijo so bile zgrešene. Saj prave mobilizacije niti nismo proglašili! Po novi modi, ki so jo uvedli novi voditelji vojske, se je nadomestila z nekim aktiviranjem ter klicanjem na orožne vaje, toda 30—40% vseh obveznikov ni dobilo niti poziva. Baš najmlajši so ostali doma, stari pa so morali v vojno, namesto da bi bilo narobe. Vprašujemo se, ali so nastale te napake slučajno, ali nalašč? Šele ko so padale bombe na Belgrad, so se ljudje zavedeli, da smo v vojni ter so hiteli sami v svoje komande. Večina pa komand sploh ni več dobila ter jih je iskala okrog po več dni, tavajoč brez hrane, brez strehe, izpostavljeni bombardiranj in mitraljezom letal. Na brezglaven način je ostala v bombardiranem Belgradu vrhovna državna oblast in vrhovno vodstvo vojske.

Naš vojaški poraz se je že dolgo pripravljaval vse do zadnjih dni vojne. Ravno toliko za slugo, če ne še večjo, kakor vojaške, imajo za poraz politične napake.

Da je vsaj ob nastopu vojne dobila vojska dobro vodstvo in dobre poveljnike, pa bi se bilo dalo še marsikaj rešiti. Toda poveljstva so dobili privilegiranci, »solani« generali, brez ozira, ali so s svojimi sposobnostmi, svojim karakterjem in temperamentom dorasli taki nalogi. Prišli so na vodstva gospodje iz luksuznih kabinetov, ki so v mirnem času poveljevali iz pisarn in s pomočjo aktov ter se niso nikoli potrudili, da bi se bili osebno spoznali z glavnim elementom borbe — vojakom, člo-

Seje sobranja:

»Bolgarija bo večno hvaležna državam osi«

Sofija, 29. maja. Ip. Predsednik bolgarske vlade Filov je govoril danes v parlamentu in je zlasti poudaril, da je bolgarski narod uresničil svoj ideal narodne edinosti.

Za njim je govoril predsednik sobranja Kalfov, ki je podčrtal, da je bolgarska vojska sledila junaškim zasedbam italijanske in nemške vojske in je izjavil, da bo Bolgarija večno hvaležna državam osi.

Sofija, 29. maja. Ip. Bolgarski tisk obširno piše o zmagovitih bojih čet osi na Kreti. Listi poudarjajo, da bo zasedba Krete spravedla v veliko nevarnost Egipt, Suez in velik del Rdečega morja.

ja, ki bodo izpostavljeni letalskim napadom držav osi.

Iz Soluna prihajajo poročila, da je prebivalstvo na Kreti veselo uspehov italijanskih in nemških čet, kajti prebivalstvo je že naveličano vojne.

Bolgarski kralj odpotoval v inozemstvo

Sofija, 29. maja. t. Bolgarski kralj Boris je odpotoval v inozemstvo, verjetno z namenom, da bi lahko v miru praznoval god svojega očeta.

Iraški predsednik vlade pride v Turčijo

Ankara, 29. maja. Ip. Izvedelo se je, da bo iraški predsednik vlade Ali Hašim Kailai prišel v bližnjih dneh v Ankaro, da bi se posvetoval z osebnostmi turške vlade.

Razmah bojev v Iraku

Beyruth, 29. maja. Ip. Uradno poročilo iraškega vrhovnega poveljstva pravi:

Na zahodnem bojišču ni nobene spremembe položaja. Na obeh straneh je bilo samo nekaj topniškega udejstvovanja. Pri Habaniji so naši oklopni oddelki začeli zopet napadati sovražne oklopne oddelke. V tem odseku je bil sovražnik razpršen in je imel velike izgube.

Na južnem bojišču so naše neredne čete blizu Maakale in Šuejke stopile v stik s sovraž-

nikom in mu prizadejale hude izgube. Blizu Maakale smo sestrelili eno sovražno letalo. Naša letala so opravila izvidniške polete nad sovražnimi postojankami. Sovražno letalstvo je preletelo in napadlo eno naših letališč na severu, škoda pa ni bilo.

Beirut, 29. maja. t. Angleška letala so večeraj zopet bombardirala sirske kraje Deir, Zor, Palmira in Rajak.

Pariz, 29. maja. t. Društvo muslimanov v Parizu je imelo veliko zborovanje. Na tem zborovanju so bili sprejeti sklepi, da se hočejo tudi ti muslimani dvigniti proti angl. in judovski pritisku na arabski svet. Na koncu manifestacije je bil sprejet tudi sklep, da odpošljejo izraze prijateljstva Iraku, ki se bori za pravično stvar.

Roosevelt zastoj računa na sodelovanje Južne Amerike

Rooseveltove govor je povsod zelo razočaral

Rim, 29. maja. Ip. Odziv na Rooseveltove govor je prav drugačen, kakor pa si je to domisljal la židovska in masonska klika. V Ameriki sami so razočarani zaradi tega odmeva in krogi, ki hujskajo na vojno, žanjejo tako zaslužen sad. Ti krogi so menili, da se bo izkazalo, kako je vse proti trozvezi, sedaj pa se je zgodilo čisto drugače, kajti ta govor je povsod naletel na komentarje, ki so čisto nekaj drugega, kakor pa so v Belj hiši pričakovali.

Roosevelt se je zopet moral potrditi, da bi dokazal, da je Amerika v nevarnosti, zastoj se je trudil, da bi dokazal, da so vse ameriške republike solidarne z njim. Vse to govorjenje pa opozarja na politiko, ki ni niti resna in tudi ne sloni na trdnih temeljih. Toda za vse to ne pada odgovornost samo na predsednika, ampak tudi na njegove svetovalce.

Zanimivo bi bilo ugotoviti, kako daleč bi naj bile južnoameriške republike vzajemne z Združenimi državami. V zadnjih mesecih je Severna Amerika prevzela v glavnem vse tisto trgovino, ki so jo te države opravljale poprej z Evropo. Združene države so prevzele dve tretjini vsota tistega, kar so južne republike poprej prevozile v Evropo. Znano je, da so proračuni južnih republik odvisni od trgovinskega ravnotežja, kajti

vse te države so zelo bogate poljedelske države, nimajo pa skoraj nič industrije. Zato izvažajo tudi vse surovine. Vprašati se je tedaj treba, če se južne republike niso priključile ali pa bi se morale priključiti Združenim državam samo zaradi tistega znanega židovskega izsiljevanja, ki se zna v Ameriki tako uveljaviti. Kadar pa bodo južne ameriške republike dobile trdnjša in boljša gospodarska zagotovila, tedaj bo tudi zanje nastopil čas, da bodo z gnušom odbile te vplive židovstva, ki ne odgovarja duhu latinskih ameriškanskih držav in krenile na pot popolne samostojnosti.

V Berlinu sodijo:

Roosevelt je zopet govoril o nevarnosti za Zahodno polovico

Berlin, 29. maja. Ip. O Rooseveltove govoru izjavljajo pristojni krogi, da besedilo govora še proučujejo in zato z nemške strani še ni mogoče zavzeti nobenega stališča. Prvi vtisi političnih opazovalcev pa se lahko povzamejo takole:

V bistvu je predsednik povedal le malo novega in je razvil samo stare misli ali pa misli, ki so jih v zadnjih dneh izrekli njegovi sodelavci. Prav tako je Roosevelt omenjal tisto, česar angleška propaganda ne mara povedati. Roosevelt je na primer govoril o izgubah angleškega sredozemskega brodovja. O teh izgubah pa je govoril zato, da bi lahko dokazal nujno potrebo, da se prepreči, da gradivo, ki se dovaža v Anglijo, ne bi obležalo na dnu morja. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kaj mislijo južne ameriške republike o ameriški vzajemnosti, o kateri je govoril Roosevelt. Kar pa se tiče praktičnih posledic tega govora, pa je treba upoštevati izjavo, ki jo je pred tremi dnevi podal veliki admiral Raeder, ta izjava pa je obenem najjasnejše Hitlerjevo opozorilo.

Prav zanimivo pa je, da je morala agencija Reuter iz Washingtona poslati poročilo, da je govor v neki meri razočaral, razočaral pa je zlasti tiste, ki so pričakovali kakšnih vidnih sklepov. Berlinski politični krogi izjavljajo, da je značilen odmev govora na Japonskem, kjer je načelnik tiskovnega urada mornariškega ministrstva kapitan Hiraide ponovil Ameriki tisto opozorilo, ki ga je že dal Macuoka.

Berlin, 29. maja. Ip. Nemška politična korespondenca objavlja kratko notico o Rooseveltove govoru in pravi, da Roosevelt v svojem govoru ni grešil s preveliko izvirnostjo, ker v bistvu ni povedal ničesar novega. Še enkrat je govoril o neki dozdnevni nevarnosti za zahodno poloto ter je pri tem hotel kar najbolj vplivati na svoje poslualstvo. Roosevelt je hotel zlasti vplivati na kroge v južni Ameriki, ko je govoril o nekih petih kolonah. Vse, kar je Roosevelt povedal, zanima zlasti države Južne Amerike, ki vedno bolj

prehajajo pod nasilje severne Amerike. Roosevelt skuša zavleči vojno in hoče zato zapletati v njo druge narode, ki bi lahko prav mirno ostali daleč od vojne. V tem oziru se ne sme govoriti samo o gospodarski odvisnosti teh narodov, ampak tudi o njihovi pravi politični odvisnosti od ameriškega imperalizma.

Kam vse Roosevelt postavlja svoje meje

Budimpešta, 29. maja. Ip. »Magyarország« piše, da je Roosevelt v svojem govoru zlasti podčrtal nevarnost, ki naj bi grozila zahodni poluti. Zahodna poluta pa se je oblikovala najprej s severno Ameriko, nato z južno, nato pa se je začela širiti še na Filipine in na Aljasko, dokler ni dosegla otokov Nizozemske Indije, kmalu nato pa se je uveljavil ameriški vpliv tudi v generalnem stanu maršala Cankajška, najprej v obliki svetovalcev, nato pa v bolj vidni obliki orožja. Vzhodne meje zahodne polute pa so se začele raztezati na Grönlandijo, Islandijo in so dosegle že Dakar. List pravi, da je to prav čudno tolmačenje Monroejevih načel.

Rooseveltova pojasnila časnikarjem

Washington, 29. maja. Ip. Snoči je na konferenci s časnikarji Roosevelt pojasnil nekatere točke svojega govora. Pojasnil je predvsem, da ne misli zahtevati ukinitve zakona o nevtralnosti, prav tako pa ne predvideva revizije tega zakona. Dodal je še, da trenutno ne misli s posebnim zakonom proglasiti stanja o izrednih narodnih okoliščinah brez mej.

Tudi na Kitajskem so razočarani

Newyork, 29. maja. Ip. Nekateri ameriški dnevniki prinašajo poročila o tem, kakšen vtis je napravil Rooseveltov govor na Kitajskem. Listi prinašajo novice iz Čunkinga in pravijo, da so krogi okoli maršala Cankajška soglasno razočarani zaradi nejasnih besedi ameriškega predsednika. Cankajšek in njegovi pomočniki pričakujejo dejansko in takojšnjo pomoč.

Argentina ostane nevtralna

Buenos Aires, 29. maja. Ip. Predsednik argentinske republike Castillo je odprl redno zasedanje parlamenta s posebno poslanico. Ko razpravlja o mednarodnem položaju, poudarja, da hoče Argentina ostati nevtralna. To misel je razložil s temi besedami:

Naša država ne zre brez čustev na bolečine narodov, ki so zapleteni v vojno. Sami trpimo zaradi posledic vojne in zaskrbljeni zremo v bodočnost. Ker smo izven vzrokov tega spopada, je stališče naše nevtralnosti bilo pojasnjeno in določeno že od začetka. To svoje stališče nevtralnosti bomo izvajali lojalno in odločno.

Nato govori predsednik o težavah pomorskega prometa in sporoča, da je vlada sklenila odkupiti parnike vojskujočih se držav, ki so se zatekli v argentinska pristanišča. Z lastniki ladij bo država sklenila zakonite kupne pogodbe.

Poslanica argentinskega predsednika je naperjena nekoliko proti hujskaški vojni gonji Združenih držav in dejansko ne govori o vzajemnosti ameriškega kontinenta.

New York, 29. maja. Ip. »Evening Star« je izvedel, da se ameriška vlada trudi, da bi ostalih 20 republik zahodne polute uvedlo isto nadzorstvo nad izvozom, kakor ga misli uvesti washingtonska vlada.

V nedeljo bo govoril papež Pij XII

Rim, 29. maja. Kakor smo že poročali, bo imel papež Pij XII. na binkoštno nedeljo po radiju govor na vernike vsega sveta v spomin na petdeseto obletnico okrožnice »Rerum novarum«.

Ker je na naslednji dan, to je na binkoštni ponedeljek, dan papeža Evgenija, god papeža Pija XII, se mu bodo poklonili Sveti kardinalski kolegi in druge duhovniške ter laične osebnosti v Vatikanu. Papež jih bo sprejel v privatno avdienco v ponedeljek v svoji knjižnici. Takrat bo sprejel tudi zastopnike oblasti v okrožju sv. Petra in odbor za zbiranje Petrovega novčiča. Kakor vsako leto, mu bodo tudi letos izročili venec rož in sadje.

Hrvatski poslanik odpotoval v Rim

Zagreb, 29. maja. Ip. Prvi Hrvatski poslanik v Rimu dr. Perić je odpotoval iz Zagreba na svoje mesto. Dr. Perić je imenovan za hrvatskega poslanika in polnomočenega ministra v Rimu. Z njim so odpotovali v Rim tudi člani in uradniki poslaništva.

Japonsko mornariško odposlanstvo v Trstu

Trst, 29. maja. Ip. Iz Benetk je prišlo v Trst odposlanstvo japonske vojske mornarice. Odposlanstvo vodi podadmiral Mito Jošiko in šteje 21 članov. Na kolodvoru so odposlanstvo pozdravili zastopniki oblasti, čez dan pa so člani japonskega odposlanstva ogledali razne naprave v Trstu in znamenitosti mesta. Zvečer so odpotovali iz Trsta v Genovo.

Sporazumevanje med Romunijo in Madžarsko

Bukarešta, 29. maja. Ip. Romunska in madžarska vlada sta izmenjali noti, s katerima se sporazumevala, da bosta s prvim junijem ukinili ukaze, s katerimi sta obe stranki septembra 1940 določili delokrog tako imenovanim nadzornim inšpektorjem. Ti nadzorni inšpektorji so imeli najobširnejša pooblastila za nacionalizacijo gospodarskih podjetij.

Vojni ujetniki se bodo zglašili iz taborišč

Belgrad, 29. maja. Glavni odbor Rdečega križa v Belgradu sporoča, da bo razposlal vsem pokrajinskim odborom Rk liste vojnih ujetnikov, ki jih je že dobil. Obvešča obenem vse svoje, da se jim bodo ujetniki javili s posebnimi dopisnicami, čim bodo prispeli v svoja stalna taborišča. Na teh dopisnicah bodo sporočili svojem tudi naslove, tako da bodo stopili lahko z njimi v direktno zvezo.

Načela španske zunanje politike

Madrid, 29. maja. Ip. Na konferenci s časnikarji je zastopnik zunanjega ministrstva izjavil, da bodo prav kmalu ratificirali pogodbe, ki so bile pred kratkim sklenjene z Vatikanom. O pogodbah med Portugalsko in Španijo je izjavil, da se te pogodbe nanašajo na ti dve državi in zato niso resnična poročila neke tuje propagande.

Nato se je dotaknil pisanja raznih angleških listov, ki stalno ponarejajo načela španske zunanje politike in skušajo na svoj način razlagati španske notranje zadeve. Tako pišejo angleški listi o Španiji kot nekakšni »na pol sovražnici« Anglije, on pa mora izjaviti, da je

Uredba o vojnih ujetnikih v Srbiji

Belgrad, 29. maja. Poveljstvo nemških oboroženih sil v Srbiji je izdalo novo uredbo o vojnih ujetnikih. Po tej uredbi se smatrajo za vojne ujetnike vsi moški Srbi in Slovenci, ki se nahajajo na okupiranem srbskem področju in ki so dobili pred ali med to vojno vojaške pozive ali so vršili dolžnosti v svojstvu vojske in sicer tudi tedaj, če so jih nemške vojaške enice pustile na svobodo ter jim izdale posebno tozadevno potrdilo. Vsi ti se morajo najkasneje v roku 10 dni prijaviti občinam svojih bivališč ter morajo s seboj prinesiti vse orožje, ki ga posedujejo, vse vojaško opremo, obleko itd. Občine morajo napraviti posebne spiske ujetnikov, ki bivaajo na njihovih področjih. Od okrožnih poveljstev bodo dobili

potem posebne objave, v katerih bodo tudi navodila za zadržanje in kretanje. Tako bo v objavah zapovedano, da se morajo vzdržati vsakega sovražnega dejanja proti nemškemu narodu, zlasti proti vojni sili in proti zaveznikom narodom. Tudi ne smejo za več kot pet dni zapustiti svojega okraja ter vsako izpremembo bivanja takoj javiti svoji občini. Objavo bodo morali nositi stalno pri sebi.

Hrvatsko bankarsko društvo

Zagreb, 29. maja. V Zagrebu bo ustanovljena banka, ki se bo imenovala »Hrvatsko bankarsko društvo«, z osnovnim kapitalom 100 milijonov dinarjev. Začela se je z pogajanja z Italijo in z Nemčijo za ureditev hrvatskih podružnic, ki bi imele svoj sedež v teh dveh državah.

Skrb za zdrava živila v Ljubljani

Za zdrava živila v Ljubljani skrbi kemični laboratorij v mestnem tržnem uradu, kjer poseben, za ta namen specializirani inženir kemije neprestano preiskuje najraznovrstnejša živila, v prvi vrsti pa seveda mleko ter moko in kruh. Od novega leta pa do sreda maja je natanko preiskal do 1000 vzorcev mleka. V čast našim mlekaricam pa moramo takoj ugotoviti, da je bilo 700 vzorcev mleka popolnoma zdravih in dosti snažnih. V hudih skušnjavah so bile pa mlekarice in mlekarne posebno zadnje toden meseca aprila in pred veliko nočjo, torej v tistih nemirnih in razburljivih časih, ko se mlekarice niso upale v mesto, gospodinje so pa potrebovale največ mleka za potico. Časi so minili in nobene nevarnosti ni več, zato pa pozabimo tudi na te skušnjave, ki so mlekarice in mlekarne zapeljevale h krščenju mleka. Pa se je spet obrnilo, da brhke mlekarice ne smejo več v mesto, zato so pa skušnjave mlekaric iz naše pokrajine spet vsak dan večje, saj se vendar mleko lahko tako dobro proda in izkupi zanj prav čuden kupček denarja. Kakih 300 mlekaric in mlekarin se je torej vendar skušnjavam pustilo zapeljati ter so zato zaradi onesnaženega ali posnetega, večkrat celo za oboje in celo zaradi krščenega ter tudi krščenega in hkrati onesnaženega mleka morale plačati 80 din za preiskavo in preslištati hud ukor. Če prvič ni pomagalo, so pa namesto ukora dobile plačilni nalog ter je bilo treba plačati do 200 din globe. Pa tudi med onimi 700 pohvaljenimi mlekaricami jih je bilo nad 100, ki so bile opominjane zaradi nesnage, zlasti pa tudi zato, ker je natančni inženir v mleku našel premalo maščobe.

Enako strogo je pa mestni laboratorij preiskoval tudi druga živila ter analiziral blizu 300 vzorcev. Preiskati je bilo treba mnogo marmelade, če ni morda slajena s saharinom, prav tako pa tudi mnogo konzerv, ker je n. pr. borova kislina prepovedana za konzerviranje živil. Kar se tiče marmelade in podobnih sladkih izdelkov, je že mnogo boljše, a tudi naše tovarne konzerve se ne poslužujejo zdravju škodljivih kislin za konzerviranje. Med vsemi 300 vzorci raznovrstnih živil je bila namreč komaj devetina neprimernih.

Prav vsak dan dopoldne in popoldne pa uslužbenci mestnega tržnega urada pregledujejo pekarije in prodajalne kruha ter neprestano nosijo vzorce v kemični laboratorij. Ugotovljeno je, da so se peki naučili peti boljši kruh, čeprav je pšenična moka mešana s koruzno moko. Teža ni vedno pravilna in še več

je pritožbe, da peki podraže kruh, kadar njih zaloga gre h kraju. Ta stvar je pa silno nevarna, še bolj pa grda in zato naj se peki ne spozabijo, da bi v teh časih na brezvesten način izkoriščali stisko. V mestnem tržnem uradu namreč sedi silno strog gospod, ki ima čez glavo dela zaradi izkoriščevalcev in verižnikov. Kljub temu ima pa vedno odprto uho, da ne presliši imena prav nobenega grešnika, saj mu jih ljudje hodijo praviti z vseh strani mesta. Mnogo pa morajo peki prestopiti tudi po krivem, ker ljudje ne dobe vedno enakega kruha. To bi bilo mogoče samo tedaj, če bi vsi peki vedno dobivali enako moko. Ker pa je moka precej različna, zato tudi najboljši mojstri ne morejo peči vedno enakega kruha.

Šport

Novi rekordi

V novi Ljubljanski pokrajini so pričeli novo športno sezono nogometaši. Uspehi in forma nogometašev pa se ne da meriti z rekordi, ampak samo s trenutnimi uspehi, ki jih dosegajo moštvo proti nasprotnikom.

Drugače je s plavanjem, lahko atletiko in drugimi športi, kjer se dajo vrhunski rezultati posameznikov kot moštveni meriti z rekordi. Z nastankom Ljubljanske pokrajine so se naše športne zveze odločile, da bodo pričele registrirati najboljše uspehe svojih članov kot rekorde pokrajine. S serijo novih rekordov bodo pričeli že to nedeljo ob 10 na Stadionu lahkoatletiki. Občinstvo bo lahko videlo prvih deset rekorderjev, med katerimi bo brez dvoma nekaj bivših slovenskih, jugoslovanskih in celo balkanskih prvakov in rekorderjev. Obiščite torej v nedeljo ob 10 naše lahkoatletike na matineji na Stadionu! Vhod s Tyrševe ceste.

Ljubljanski šport o Binkoštih

Po dolgem času bo športno občinstvo imelo spet priliko videti dober, hiter in borben nogometaš. SK Ljubljani je namreč uspelo pridobiti dve italijanski vojaški moštvi za tekme, ki bodo v nedeljo popoldne na igrišču Ljubljane.

V predtekmi bo nastopilo moštvo 13. artilerijskega polka proti prvotnemu Marsu, v glavni tekmi pa se bo srečalo moštvo 79. telegrafске komande z ligaškim moštvom Ljubljane. Obe vojaštvi se odlikujeta po izredni brzini, ki je svojstvena vsem italijanskim igračem. Igra bo vsekakor zanimiva in polna živahnega temperamenta. Posebno moštvo 79. komande razpolaga s številnimi prav dobrimi igralci, ki tudi sicer igrajo v italijanski B in C ligi. Med njimi se odlikuje zlasti izborni srednji krilec Pedrane, ki je stebler tukajšnjega moštva, odlični so tudi levi branilec Strade, desni krilec Pinigori ter srednji napadalec Giusto.

Tekme bodo v nedeljo popoldne na igrišču Ljubljane, in sicer:

Slovinci!

Pomagajte rojakom pri iskanju konj in raznih vozil!

Italijanščina brez učitelja

Če ste snočjo snov predelali, Vam bodo naslednji stavki gotovo razumljivi:

Egli parla di me. Sua madre è malata e lui non le scrive. Non sono contento di te. Per chi sono questi libri? Per loro. Egli mi ha scritto una lunga lettera. Ci scrive spesso. Spesso che ti perdona. Gli ho promesso di mandare a suo fratello questi francobolli.

To pismo ni zame. Kupil sem to knjigo zanj. Mislil bom vedno na vas. Igrali smo se (pass. prossimo) z njo. Prosim te, da kupiš (prevedite brez odvisnega stavka, samo z »di« + nedoločnik) eno kilo čenjenj. Nisem ga nikoli srečal. Spremljal te bom do mostu. Jutri vam bom prinesel svojo aliko. Pokazal sem jim (moški spol!) vso svojo hišo.

Neznane besede:

penašre — misliti
contento, -a — zadovoljen
spesso — večkrat
perdonare — upati
perdonare — odpustiti
promesso, part. pass. — obljuba
de glagola promettere — obljubiti
mandare — poslati
pregare — prositi

Kam postavljamo osebne zaimke?

Mesto poudarjenih osebnih zaimkov za 1. sklon je navadno za glagolom: Hai chiamato tu? Si, ho chiamato io. (Si ti klicai? Da, jaz sem klical).

Mesto poudarjenih osebnih zaimkov za 3. sklon ni trdno določeno: Non dice niente a noi; a loro ha raccontato tutto. (Nam ničesar ne reče; njim je povedal vse.)

Mesto poudarjenih osebnih zaimkov za 4. sklon je za glagolom: Guarda me, non tel (Gleda mene, ne tebe.)

Mesto nepoudarjenih osebnih zaimkov (razen loro) je pred glagolom. — Za glagol stopijo pri naslednjih oblikah, s katerimi se stopijo v eno besedo:

1. Nedoločnik: Devo guardarlo — moram ga gledati. Voglio scrivergli — hočem mu pisati. — Opomba: Nedoločnik izgubi v takih zvezah svoj končni -e!

2. Velelnik: Guardalo! (Glej ga!) Scrivigli! (Piši mu!) — Enozložne velelniške oblike nekaterih glagolov (dire — reči, fare — storiti, dare — dati itd.) povzročajo podvojitve začetnega zaimkovnega glagolnika: Dimmi (iz di + mi, reci mi!), fàci (iz fa + ci, stori nam!), dàmmi (iz da + mi, daj mi!). — Pomnite: Ne: non guardalo! ampak: non lo guardare! — V 3. osebi ednine in množine stopi nepoudarjeni osebni zaimke tudi pred velelniško obliko: lo guardi! (naj ga gleda!), gli scrivi! (naj mu piše!).

3. Gerundij: Guardandolo (medtem, ko ga gleda). Scrivendogli (pišeč mu).

4. Pretekli deležnik: Guardatolo (s tem, da ga je pogledal).

5. Ecco (= evo, ná, tuš): Ecco lo (evo ga), eccovi (evo vam) itd.

Dva zaimka skupaj.

Zgodi se, da stopita h glagolu dva nepoudarjena zaimka, kakor na primer v slovenskem stavku: on mi ga kupi. — Vrstni red obeh zaimkov je v italijanščini isti kakor v slovensčini: najprej oblika za 3. (mi=meni), nato oblika za 4. (ga = njega) sklon. Pri oblikah za 3. sklon pa se izvrše v italijanščini neke spremembe. Pozorno si jih oglejte:

On mi ga kupi = egli me (namesto: mi) lo compra.

On ti ga kupi = egli te (namesto: ti) lo compra.

On mu ga kupi = egli glielo (izgovorite: lielo, namesto: gli lo) compra.

On nam ga kupi = egli ce (namesto: ci) lo compra.

On vam ga kupi = egli ve (namesto: vi) lo compra.

On jim ga kupi = egli lo compra loro.

Posebej opozarjamo na 3. osebo ednine, kjer dasta obliki za 3. in 4. sklon skupaj novo besedo glielo (gliela, glieli, gliele), in na 3. osebo množine, kjer stopi loro za glagol.

Če hočemo povedati: On mi jo kupi, rečem: egli me la compra itd. — On mi jih (=moški spol) kupi = egli me li compra itd. — On mi jih (=ženski spol) kupi = egli me le compra itd.

Tudi za te skupine dveh nepoudarjenih zaimkov velja, kar smo povedali glede njihovega mesta. Običajno stoji pred glagolom, v že znanih petih primerih pa stopijo za glagol in se z njim združijo v novo besedo. Običajni naglas glagola se pri tem ne spremeni.

Torej:

1. Nedoločnik: Portaglielo (nesi mu ga.)
2. Velelnik: Portacela (prinesi nam jo).
3. Gerundij: Portandoveli (s tem, da vam jih prinesemo).

4. Pretekli deležnik: Portatoglielo (s tem, da mu ga je prinesel).

5. Ecco: Eccovelo (evo vam ga).

Oglejmo si zdaj nekaj primerov takih »sestavljencev«. Naj Vas ne moti nenavadna oblika in čudni naglas. Vsa težava je le navidezna. Navadite se čimprej, da boste takoj razločili posamezne »sestavne dele«. Na primer: Portatécelo = portate + ce + lo (prinesite nam ga). Poskusajte se znajti v naslednjih primerih:

Compratévelo! Chiamatécela! Guadagnateli! Guadagnateli! Scusatéglielo! Trovatémelo! — Prevod sledi v »Ključu« našega naslednjega nadaljevanja!

»Lo« neutro.

Za konec samo še omemba tako imenovanega lo »neutro« (oblike lo za srednji spol — ostane latinskega srednjega spola). Pogledajte si stavke:

Ero felice. — Lo siéte ancora?

Bil sem srečen. — Ste (to, taki) še?

Lo emo mogli prevesti samo približno s »to« (»taki« in pod.). Nanaša se pa na prejšnji pridevnik »srečen«. — Ali:

Il direttore è partito. — Lo so.

Ravnatelj je odpoval. — (To) vem (so = presente glagola sapere — vedeti).

Tudi tu nam je bilo nemogoče točno prevesti lo. Ravnali smo kakor zgoraj.

Lo se nanaša na ves prejšnji stavek: Ravnatelj je odšel.

Opomba: — Nemoč prevaja ta lo lahko s svojim es (Sind Sie es noch? Ich weiss es. Itd.).

All'ufficio

L'impiegato: La vostra età?

La zittellona: Ventiii... quattr' anni!

L'impiegato: Non ho tempo da perdere: ditemi! tutti in una volta!

! v uradu. — * uradnik. — * starost. — * stara devica. — * ventiquattro = 24 (dobesedno: dvajset, 4. st. 1941). — * zittellona = lutka. — * izgubljati. — * ditemi, velelnik od dire = reči, povedati. — * hkrati.

Učite se Italijanščine!

Za samouke • tečaje • šole!

Išla je v II. popravljeni izdaji

ITALIJANSKA VADNICA I. in II. del

ki jo je sestavil lektor italijanskega jezika na univerzi dr. Stanko Leben. Obsega 273 strani v priročni žepni obliki in stane broširana din 35.— vezana din 45.—

Naročnike na

Bajec - Kalan, Italijansko-slovenski slovar

obveščamo, da se je natisk knjige zaradi nepredvidenih težkoč zakasnil. Slovar izide do 15. junija 1941.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Zakaj trpimo?

Trpljenje je zato na svetu, da nas opominja in svari. Trpljenje je določeno, da povzroči nemir, čim postane mir človeku nevar. V zgraji človeštva ima isti pomen kakor bolečina v zgraji človeškega telesa. Brez dvoma je res, da je telesa bolečina naša prijateljica, seveda take vrste, ki nastopi samo takrat, kadar v človeškem telesu ni kaj v redu. Zmeraj prinese s seboj neprijetne novice in nam zato seveda ni všeč, da imamo dovolj povoda, da smo ji hvaležni. Če bi ne imeli telesnih bolečin, potem bi nam utegnili sleherni bolezen nemoteno uničevati življenje. Saj so najbolj nevarne tiste bolezni, ki so brez bolečin in ki se javljajo z bolečinami šele takrat, ko je že prepozno, da bi si opomogli. In če bi ne bilo bolečin, bi imeli na svetu samo take zahrbtnje bolezni. Hkrati pa tudi nihče ne bi mogel biti prepričan, ali je zdrav ali ni. Strahotne bi bile posledice glede na vse življenjske načrte, sklepe, glede na življenjsko silo in veselje do udejstvovanja. Bolečina je jako žilava prijateljica, ki noče odnehati. Spočetka nalahno in prijateljsko opominja človeka, a če je človek noče slišati in poslušati, postane bolečina tako priskutna, da mora bolnik še kar tisto noč poslati po zdravnika. In zmeraj se izkaže tako, da je bil že skrajni čas za zdravljenje.

Prav istega pomena pa je trpljenje v zgraji človeštva. Tudi v organizmu človeštva imamo iste postavke za zdravje in dobro počutje. Če se pa teh nečemo držati, potem se pojavi trpljenje in nas opozarja. Če se pa ljudje ne zmenijo za opomine, se zveča trpljenje in postane stiska in beda. Ljudje morajo biti pripravljeni, da spoznajo izvore svojih nadlog. Trpljenje je opominjalnica, ki pravi: »Tu in tam si stopil na napačno pot. Tu si se izognil postavam, ki brez njih ni nobeno napredovanje mogoče. Tu si si izmisliš tak način življenja, ki te mora ugonobiti. In takih našel za življenje si se oprijel, ki vplivajo kakor strup na srečo in blagostanje.« Kaj pravi naš narod v teh dneh sprito takih opominov? Ali smo jih kdaj slišali? Slišali smo jih, a se nismo zmenili zanje. S trpljenjem smo ravnali prav tako brez pameti, kakor ravnamo z bolečinami: skusamo jih preslepiti z omtičnimi sredstvi, s praski itd. Dokler slednjim ni vse prepozno. Kakšnih naukov se je Evropa navzela iz razsula v Rusiji? Da je bolečina krajeno omejena, da je meje zaprla, da je pobijala komunistično propagando in da je komuniste zapirala. A sicer je živel po istem načinu dalje kot prej in je uporabljala ista načela, ki so bila ondi povzročila razsulo.

Težje je odgovoriti na vprašanje po vzroku trpljenja takrat, ko zadene nedolžne tisto gorje, ko so ga bili drugi povzročili, češ, zakaj pa zadene to vprav mene? Zakaj vprav nas? A ker smo se navadili, da smatramo sleherni trpljenje za kazen, zato nam je na taka vprašanja tako težko odgovoriti. Če bi imeli trpljenje samo to lice, da je od Boga poslana kazen, potem bi bilo to pač krivično, če zadene tudi ljudi, ki niso ničesar krivili. Ves pogled na trpljenje skazimo s tem, ker ga jemljemo kot kazen. Po Bogu pa je trpljenje pomoč, ne pa kazen. Bridkosti, gorje, stiske — to so signali, reče luči, ki se zasvetijo na nevarnih križiščih človeških potov. To je plat zvona, ki nas opominja, da grozi huda ura. Zato ni trpljenje zato na svetu, da bi nam od Boga podarjeno življenje izmalilo v gorje in solze, ampak zato, da bi nas prisililo, da naj si poiščemo takih potov, da nas bodo povedli za trpljenja in nadlog!

stopil tretjerazredni belgrajski klub SK Šumadija in SK Jugoslavija se zdaj išče primerno novo ime.

Poverjeniki v zagrebških klubih. Hrvatski športni vodja Zebić je postavil v vse športne klube, v Zvezo nogometnih sodnikov in v Hrvatski biciklistični savez posebne poverjenike.

Spominu + Stanka Mencingerja

Sredi opustošenega Belgrada sem na velikonočni teden, bilo je to v sredo popoldne, stal sam sredi razdrtega trga Slavije. Nekoč tako živahen trg ni vzbujal v človeku prav nobenega dobrega upanja za skorajšnjo bodočnost Belgrada. Tedaj se mi je pridružil drugi samotni popotnik v tem omrtnem mestu. Bil je neki sluga iz ministrstva za gozdove in rudnike, pravi bosanski Hrvat. Potrdil mi je žalostno vest, da je predsednika in ministra dr. Kulovca ubila bomba, hkrati pa me je tudi obvestil, da je bomba ubila vso družino njegovega kabinetnega šefa Stanka Mencingerja. Sredi žalosti in obupa v Belgradu je ta vest učinkovala tem huje.

V normalnih časih bi bilo vredno posvetiti Stanku Mencingerju daljšo posmrtnico. Tako pa sem dolžan, da mu sedaj po skoraj dveh mesecih napišem vsaj nekaj vrstic. Zakaj Stanko Mencinger je bil človek, katerega duša in značaj sta bila tako čista kakor kristalne studenčnice, ki izvirajo v njegovi ožji domovini, v Bohinju. Leta 1917 ga je njegov oče, gostilničar »Boc« v Bohinjski Bistrici, privedel v Ljubljano in ga 11-letnega dečka vpisal v slovenski oddelek ljubljanske realke. Od tedaj dalje sva bila nerazdružljiva in iskrena prijatelja. Med nami, šolskimi tovariši, se je takoj uveljavil s svojo visoko naravno inteligenco, s čudovitim spominom in veliko ljubeznijo do vsega, kar je slovensko. Njegove šolske naloge v slovenščini so bile vedno odlične in vsi smo v njem videli bodočega slovenskega pesnika. Na realki smo izdajali tedaj časopis »Novi Kres«, katerega urednik je bil pokojni Mencinger. Njegove pesmi in sestavki, ki jih je pisal kot 15 do 18 letni fant, še danes kažejo izredno zgodnjo zrelost in veliko intuicijo. Zakaj je potem opustil pesništvo in pisateljevanje, mi je težko ugotoviti. Kot eden izmed voditeljev Počitniške

zveze, je spoznal malone ves Balkan, saj je vodil tja dosti skupin slovenskih dijakov, enako je dosti potoval po Nemčiji in Italiji in nekaj semestrov študiral v Parizu. Pravne študije je dovršil v Belgradu in v Belgradu je tudi začel svojo življenjsko kariero. Dobro mesto pri ljubljanskem magistratu je odklonil, zakaj njegova narava je bila vedno takšna, da je zahteval širšega polja za udejstvovanje. Mimogrede se je udejstvoval tudi kot urednik »Naše domovine«, ki je tedaj izhajala v Belgradu, bil je dopisnik »Narodnega dnevnika«, »Jugoslavnica« in »Slovenca«. Njegovi tedanji članki, ki so poveli izšli anonimno, kažejo njegovo neverjetno enciklopedično znanje in izobrazbo v najširšem obsegu. Zato je prav razumljivo, da sta si ministra dr. Krek in dr. Kulovec izbrala v Stanku Mencingerju svojega kabinetnega šefa. Videl sem dostikrat v njegovo delavnico in moram reči, da je od jutra do večera bil nemoteno pri delu: diktiral, telefoniral, sprejemal stranke, vedno mu je bilo pred očmi: dobro Slovencev. Nešteto prošenj je šlo skozi njegove roke in če je bil mogoče, je ustregel slehernemu prošilu. Ne samo Slovenci, tudi Hrvatje in Srbi, da celo Nemci in Madžari in Albanci so se obračali nanj. Prijateljstvo, ki ga je imel po vseh ministrstvih, mu je pomagalo, da je večino upravičenih prošenj ugodno rešil. Človeka, ki je bil sam skoraj brez osebnih zahtev in ki zase nikoli ni izrabljaj svojih odličnih zvez v najboljši belgrajski družbi, so spoštovali vsi. Vsi, ki so prihajali po katerem koli poslu v Belgrad, se ga bodo vedno toplo spominjali. Kljub temu, da je umrl star šele 35 let, vendar more na drugem svetu mirno poglagati račun in reči: »Izpolnil sem svojo dolžnost in storil sem vse, kar sem mogel, dosti več kakor sem bil dolžan!«

Ciril Kočevar

Otroški podlistek

Pravljice Božene Nėmcove

»Napravi že zaradi ljubeznivosti. Kar se mene tiče, mi pri njegovem imenu vedno stopi pred oči kralj Miroslav in vsak dan se bojim, da ne bo prenesel tvoje žalitve ter mi napove vojsko. Hčerka, hčerka moja, tedaj si napravila veliko napako.«

»Ne muči me, oče! Bila bi nesrečna, če bi morala takega kralja vzeti za moža. Zato ostanem pri svoji odločitvi.«

Kralj je zamislil in slabe volje odšel. Drugi dan se je vse uravnalo in učenje se je začelo. Miroslav je bil goreč učitelj, Krasomila pa pazljiva učenka. Ledena skorja, ki je obdajala njeno prevzeto srce, se je počasi začela tajati. Vsak dan bolj. Večkrat so njene dvorjanke šepetale med sabo: »Kaj neki se je zgodilo z našo princezo? Nikdar se je človek ni smel dotakniti, sedaj pa se nič ne pritožuje, če ji vrtnar poljubi roko za slovo.«

Ljubezen je premagala njeno prevzetnost. Že precej časa je bil Miroslav na dvoru. Vsi so ga imeli radi, najbolj pa Krasomila, čeprav bi to rada sama sebi tajila. Ko je prišla na vrt, je z viška pozdravila glavnega vrtnarja, kljub temu pa ni sedla drugam, kakor na stolček ali v dehtečo utico, ki jo je njej na ljubo dal napraviti čez noč Miroslav. Ni mogla biti tako nevljudna, da bi se za izkazano uslugo ne zahvalila. Iz teh par besed se je razvil pogovor, kajti princeza je imela marsikakšne želje in je marsikaj morala ukazati. Z učenjem je bilo prav tako. Včasih, kadar so jo prijele muhe, je moral služabnik odgnati učitelja, češ, da princeza nima volje za učenje; kadar pa jo je prijelo, je moral teči ponj, naj čim prej pride. Včasih mu je celo podala roko v poljub, da bi si razjasnila zamračeno lice. Take časti ni bil deležen niti najvišji plemič.

Bilo je nekega večera. Princeza je sedela pri odprtem oknu, igrala na harfo in pela. Poleg nje je sedel Miroslav z očesom uprtim v njeno lice, oblitlo vse z zahajajočim soncem. V hipu pa s je zdrznila in dala harfo svojemu učitelju.

»Če Vaša milost dovoli, bi zapel sedaj svojo pesem?« je rekel Miroslav. In Krasomila je pritrdila.

Začel je. Kakšen glas! Zdelo se je Krasomili, da sliši srebrne zvonove, ki jo kličejo v božji hram k pobožni molitvi, potem pa zopet, da jo vabijo slavčevi glasovi v senčnato utico na sladek pomenek. Sonce je padalo za visoko goro. Njegov poslednji blesk je padal v okno

in odstranil še zadnjo leđeno skorjico, ki je zakrivala kot pajčevina srce prevzetni kraljični. Tiše se je sklonila k Miroslavu in solza mu je padla na njegovo roko.

Kakor da bi tega ne zapazil, je rekel Miroslav: »To pesem sem zapel za slovo, milostljiva moja kraljica! Jutri moram že iti proč.«

»Kaj praviš, Miroslav? Ti ne smeš odtod, ne smeš!« je kriknila Krasomila s tresočim se glasom in prišla Miroslava za roko. Tedaj so se odprla vrata in je vstopil oče.

»Ta tu je torej mož, ki ga ljubiš, hčerka moja?« je hladno vprašal prestrašeno hčerko.

»Da, oče! Rada ga imam!« je rekla Krasomila in se ponosno zravnila.

»Ali pa se zavedaš, da nima vsaj ene teh lastnosti, ki si jih svoj čas naštevale, da jih mora imeti tvoj ženin?«

»Vem, Miroslav ni zlahtnega rodu, toda rada ga imam, tudi če bi bil še nižjega rodu.«

»Dobro. Nimam nič proti, če postane tvoj mož. Toda potem ne smeš ostati v mojem dvorcu, kajti vsi bi se smejali, da dajem svojo kraljevsko hčer vrtnarju!«

»O milostljivi kralj,« je rekel tedaj Miroslav in padel pred njega na kolena. »Ne morem dovoliti, da bi bila princezna zaradi mene nesrečna. Jaz pojdem odtod in vse bo pozabljeno.«

Toda kralj ni dal nič na to. Čez eno uro je bila kraljična žena uboga vrtnarja in je stala v svojem najrevnejšem oblačilu pred gradom. Težko se je ločila od svojega očeta, ki jo je tako neprijazno pognal od vrat kraljevega doma kot ubogo dekle. Toda kmalu se je zavedela, prišla svojega moža pod roko in skočila z njim na voz, ki naj bi ju potegnil za meje kraljestva.

Ko pa sta prišla na mejo te dežele, kjer bi morala biti nekoč Krasomila kraljica, sta stopila z voza in šla peš dalje.

»Žena moja, draga duša,« je rekel Miroslav Krasomili. »Kaj bova pa sedaj počela? Jaz imam sicer v glavnem mestu brata, ki služi na dvoru. On bi mi že pomagal, da dobim kakšno službo, toda do tedaj bova trpela pomanjkanje.«

»Zdi se mi, da imava še nekaj denarja, ki si ga ti prihranil. Medtem pa bom jaz delala za druge in skušala tebi lajšati pomanjkanje,« je tolažila Krasomila svojega žalostnega moža, čeprav tudi njej ni bilo lahko pri srcu.

V najbližjem mestu je Miroslav najel voz, da bi se ne bilo treba ubogi ženi, ki ni navajena hoditi, mučiti peš.

(Dalje prihodnjic.)

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjaki oglas 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši oglas za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonka, 1 mm visoka politina vrstice po 1 din. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Postrežnico

znajno in pošteno iščem za popoldan. Nastop takoj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8242.

Enosobno stanovanje

z vsemi pritliklinami od dam mirni stranki. Pri-skočec 6.

Uradnika

s popolnim znanjem slovenščine in italijanščine ter strojeplaja iščemo. Reflektiramo samo na prvovrstno moč s prakso. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Perfekten« 8232.

Hlapca

h konjem sprejemem. Poljanska 44.

Prodamo

Pisalni stroj prenosljiv s kovčgom, malo rabljen, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8253.

Štedilnik

rabilen, 2 1/2 plošče, babren kotlišč, se prodaja. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8059.

Službe

Iščejo:

Iščem službo

zagarskega mojstra, gozdnega poslovedja ali v pisarni. Govorim 5 jezikov. — Spročiti na naslov: Kaučič, Zaloška c. 80 a.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

z vsemi pritliklinami iščem za takoj v bežigradskem okraju. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Reden plačnik« — 8243.

Sobe

Oddam sobo

z skuporabo kopalnice — boljšemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8230.

Poizvedbe

za živali

Konja

št. 2602, 158-169, pram. bela lisa na glavi, z malo zaraščeno odragnino pod krizem, star 16 let, iščem proti nagradi 1000 dinarjev. Windischer Jože starejši, restavrater, Novo mesto, kolodvor.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica

v Ljubljani je samo

v PREŠERNOVI ULICI 54

Nasproti glavne pošte

Telefon 44 - 20

Vsako nepremičnino

v Ljubljani in njeni okolici kupimo. »Realiteta«. Prešernova ulica 54-I, nasproti glavne pošte. Telefon 44-20.

Razno

V delo oddamo

večjo množino trikotnega blaga z vsemi potrebnimi za konfekcijo triko-perila proti plačilu za delo ali povrnitvi stroškov po dogovoru. Pisarne ponudbe na upravo »Slovenca« pod Konfekcija-8241.

Premoq

suha drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5

telefon 20 59

Postrežba brezhlbna

Pouk

Gospodično

dobrega posluha bi poučevala v glasbi in italijanščini zakonca Eplich, glasbenika. Fara pri Kočevju. Stroga moralnost.

Strojepisni pouk

večerni tečaj. Pričetek 2. junija. Christofor zavod, Domobranska 15.

Kolesa

Damsko in moško kolo

najboljše italijan. znamke, tovarniško nova, poceni napredaj. Generator delavnica, Tyrševa c. 13 (Figovec, levo dvorišče).

Objave

Dober voz št. 3831

se nahaja pri Gazvoda Antonu, Brusnice 53, občina Brusnice pri Novem mestu.

Ženski paradiz na Sumatru

Nekaj ameriških sociologov se je vrnilo s potovanja z otoka Sumatre, kjer so se bavili s proučevanjem prebivalstva v džunglah, z Menankabui. Tu je popolna vlada žensk. Če se hoče katera omožiti, pošlje očeta z darovi k temu in temu izvoljencu in dotični se mora tebi nič meni nič odzvati vabilu. Mož nima v zakonu nobene besede in žena je tista, ki ga v vsem nadzira in mu ukazuje. Če se mož le enkrat kaj pregreši, ga žena koj zapodi iz hiše. Po nekaterih družinah ima najstarejši možki še nekaj besede, a le za to, da sme kaj pri-skrbeti, ukazovati pa na noben način ne sme nič. Mož ni le podrejen svoji ženi, ampak tudi vsem drugim članom ženskega sorodstva. Otroci, ki se rodijo v novem zakonu, pripadajo k sorodstvu žene in dobijo tudi priimek po ženi. Vse vaške in občinske posle vodijo ženske. Vendar — tudi ta paradiz ni večni, zakaj nove zamisli so tudi semkaj prodrele od vzhoda — in počasi spreminjajo raj žensk — v pekel.

Iz Neronovih časov

Jedilnica znanega rimskega cesarja Nerona, krvoločnega preganjalca kristjanov, je bila prav tako tehnično čudo. Vsaka najmanjša stvar se je v njej lahko gibala s pomočjo posebnega mehanizma. Tako so se na primer gibali zidovi v jedilnici in pa strop, ki je bil poslikan z zvezdami, prav tako, kakršno je bilo v resnici zunaj nebo, torej so se premikali stalno po zakonih sončnega sestava okoli mize, pri kateri je sedel Neron s svojimi gosti. Celo umetni sneg in dež so imeli v jedilnici. V deževnih dneh je tudi v jedilnici deževalo, in sicer je padala izpod stropa parfumirana para v lahkih hlapih, pozimi pa je snežilo — izpod stropa so padali cveti belih rož.

Pesnik Friedrich Schiller je v mladosti rad igral na harfo. Neki njegov sovrstnik, ki ga ni maral, mu je v neki družbi rekel: »Schiller, ti igraš kakor David, samo ne tako lepo.«

»In ti prijatelj,« mu je odgovoril Schiller, »govoriš kakor Salomon, samo ne tako modro.«

Credito Italiano

Banca di interesse nazionale

Sede sociale: GENOVA

Direzione centrale: MILANO

Capitale e riserva: Lit. 623,394.040—

Sede di Trieste: Piazza C. Ciano

Tutte le operazioni di banca, cambio e borsa. Servizio speciale per le relazioni commerciali con l'estero.

Filiali in tutta Italia.

Banche affiliate:

Banca Dalmata di Sconto: Zara, Spalato, Sebenico • Banca Italo Francese di Credito: Parigi, Nizza, Tunis • Banco Italo Egiziano: Alessandria, Cairo, Port Said ecc. • Banca Italiana per la Cina: Sanghai • Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires ecc.

Credito Italiano

Zavod obče narodnega značaja

Sede družbe: GENOVA

Centralna direkcija: MILANO

Glavnica in riserva: Lit. 623,394.040—

Sedež v Trieste: Piazza C. Ciano

Vsi bančni, tečajni in borzni posli. Specijalna služba za trgovske posle z inozemstvom.

Podružnice po vsej Italiji.

Združeni in afiliirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Zader, Split, Sibenik • Banca Italo Francese di Credito: Par. e, Nica, Tunis • Banco Italo Egiziano: Aleksandrija, Kairo, Port Said itd. • Banca Italiana per la Cina: Sanghai • Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires itd.

Luč in tema

Izprehodil sem se večkrat po sobi. Molčala sva.

»To so vse same prazne in fantastične slike,« sem prišel in stopil pred Harwella.

»Vem,« je odgovoril, »ob vedrem in jasnem dnevu postanem praktik, pa spoznavam, da je smešna obdolžitve uboga tujka, ki sloni na sanjah. Sanje niso dokazi, s katerimi se more stopiti pred sodišče. Ne, gospod Raymond,« in pri tem je položil roko na mojo ramo, »če bo kdaj morilec priznal svoj zločin, tedaj, verujte mi, bo to moje mojih sanj.«

»Vi govorite tako prepričevalno o stvari, pa se kruto molite. Kolikor je meni znano, je Clavering vsega spoštovanja vreden.«

»Jaz ne mislim dolžiti njega. Nisem nor, gospod Raymond, pa vam zaradi tega tudi tako odkrito povem vse, kar mi je znano, vedoč, da boste vse le zase obdržali. Upam, da pojmujeate moj položaj v teh okoliščinah, kakor tudi to, da nisem mogel ničesar drugega ukreniti.«

Pri tem mi je podal roko.

»Gotovo,« se mnu stisnil roko. »Zvečer me ne bo doma in za nekaj dni bom zadržan zaradi poslov. Vi boste lahko tudi brez mene nadaljevali z delom in mogoče mi prinesete rokopis.«

»Dobro.«

»Pričakujem vas jutri zvečer.«

»Prav,« in hotel je oditi. A naenkrat, kakor bi ga bila zadržala neka nova ideja, reče: »Ker ne bova nikdar več razpravljala o človeku, ki je bil predmet mojih sanj, prosim vas, da mi pobježete poveste, kaj je vam znano o njem. Smrt je nekaj za vse časti vrednega, potem ga tudi dobro poznate.«

»Vem za ime in stanovanje.«

»Kje stanuje?«

»V Londonu, on je Angle.«

»Ah!« se je začudil Harwell.

»Kaj se temu čudite?«

Vgriznil se je v ustno in uprl pogled v tla, nato me je pomenljivo pogledal.

»V resnici se čudim.«

»Zakaj?«

»Rekli ste, da je Anglež. Gospod Leavenworth je posebno sovražil ta narod. To je bila njegova posebna lastnost. Nikdar ni rad sprejel Angleža.«

Sedaj je bila vrsta na meni, da sem se čutil.

»Znano vam je,« je nadaljeval tajnik, »kakšne predsodke je imel gospod Leavenworth. Preganjaj je Angleže z jezo, ki mu je prešla v manjjo, pa je večkrat dejal, da bi rajše videl mrtvo hčer, nego bi jo dal Angležu za ženo...«

Hitro sem se obrnil, da ne bi pokazal, kako so name delovale te besede.

»Če mislite, da pretiravam, potem vprašajte samo gospoda Beebeja.«

»Nimam vzroka dvomiti nad vašimi besedami.«

»Gotovo je imel važne vzroke, da je tako sovražil britanski narod, pa vendar mi ni znano, zakaj. V svoji mladosti je živel v Liverpoolu, kjer je imel priliko seznaniti se s šegami in lastnostmi angleškega naroda.«

S temi besedami je stopil tajnik k vratom, a sedaj sem ga zadržal jaz.

»Vi ste dolgo živeli z gospodom Leavenworthom, pa vam bo znano to, kar vas bom vprašal.«

»Prosim.«

»Ali mislite, da bi bil on v stanu zaradi svojih predsodkov odbiti Angleža, ki bi prosil za roko njegovega nečakinje?«

»Več kot prepričan sem.«

Dalje ga nisem zadrževal. Vedel sem, kar sem hotel vedeti in nič več mi ni bilo treba dalje iskati...

XX.

Krpanje.

Ker se je Clavering pogovarjal z menoj o nekem svojem prijatelju in hotel zvedeti za moje mnenje o pravomočnosti ženitne pogodbe, sem takoj uvidel, da je govoril le o svoji zadevi in obrnil vse v svoje razmerje do Eleonore Leavenworthove. Premišljajoč o tem, sem si stavil različna vprašanja. Da poiščem in dokažem resničnost svojega mišljenja, sem reduciral vse svoje zaključke v naslednje točke.

1. Clavering je moral biti ob istem času t. j. v mesecu srpanu v naši državi in bivati v kakem kopališču newyorške okolice.

2. Kopališče je moralo biti prav isto, kjer je bivala tudi Eleonora.

3. Obadva morata biti v ožji zvezi.

4. Morala sta istočasno oditi iz kopališča in to samo zato, da sta se nekje v okolici poročila.

5. Metodijski duhovnik, ki je medtem umrl, je moral bivati v bližini kopališča.

Sedaj se samo vprašujem, kako naj dokažem dejstva. Claveringa sem poznal premalo, da bi se mogel naslanjati nanj. Raditega sem se oprijel Eleonore in njene preteklosti.

In v resnici sem naglo našel, da je bila v srpanu v nekem ameriškem kopališču. Ali je bil tudi on tam? Da to doženem, kar je bila moja glavna naloga, sem sklenil iti drugi dan v kopališče R.

Preden sem šel, se mi je zdelo potrebno, da zberem vse dokaze in da se posvetujem z Grycejem.

Našel sem ga na divanu v njegovem stanovanju. Nesrečni revmatizem ga je priklenil na dom. Pozdravil sem ga, opravičil se je s svojo boleznijo ter takoj prešel na temo z besedami: »Če sem se začudil, ker mi je pobegnil ptič iz Hoffmannove hiše.«

»Čudim se le, kakor ste mu vendar dovolili ubežati,« sem odgovoril, »ko mi je ravno mnogo

na tem, da se spoznam z njim. Prav gotovo ste mu namenili eno glavnih vlog v naši žaloigri.«

»Da je odšel, ni najmanjši protidokaz. Pa pustiva to. Ali vam ni Clavering ničesar dejal, ko se je poslovil od vas?«

»Na to vprašanje zelo težko odgovorim. Iz gotovih vzrokov ne morem o tem z vami prav odkrito govoriti, kakor bi to pravzaprav moral. Povedal vam bom vse, kar smem povedati. Pokazal se je v tako nejasni sliki, da moram še mnogo preiskati, dokler ne bom na čistem in se bom mogel z vami o tem posvetovati. Mogoče mi on podaja ključ...«

»Potrpite malo,« me je prekinil Gryce, »ali je to storil vede in v slabi nameri, ali nevede in v dobri nakani?«

»Mislim, da je storil z najboljšim namenom.«

»Zelo težavno je, ko se nečete jasneje izraziti, ker se bojim da vaša lastna iskanja ne bodo uspela in boste potrežili samo svojo silo.«

»Na to bi morali prej pomisliti, ko ste me vzeli za svojega pomočnika.«

»In vi ste se trdno odločili, da boste postopali v tej zadevi na lastno pest?«

»Gospod Gryce, stvar je taka-le: Po vsem svetu je znano, da je Clavering pošteni, da slu-ti nisem, iz kakšnih razlogov ste me opozorili nanj. Pa vendar sem našel nekaj takih znakov, ki so vredni, da jih pobježe preiščem.«

»Prav, to morate vi bolje vedeti. Čas hiti in treba bo kaj storiti, ker obdinstvo je že nestrpno.«

»Znano mi je in ravno zaradi tega sem prišel k vam prosit pomoči pri reševanju današnjih zadev. Vi veste nekatera dejstva, katere moram zvedeti na vsak način. Ako tega ne vem, mi ni mogoče vam vsega povedati. Govoriva torej odkrito. Ali mi hočete povedati, kaj veste o Claveringu?«

»V resnici preveč zahtevate od detektiva.«